

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. V. Vtrum vinum vitis sit propria materia huius Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

Chryf. nolle Christum praenisse diem lege praescriptum in esu Agni Paschalis, sed praenisse diem, quo Pontifices Pascha comederunt, quos censet transposuisse diem (vt supra vidimus) homilia 85. in Matth. hoc sensu, Pascha, quod Christus celebravit, quando antiquitus celebratum erat, id est die per legem praescripto, Pontifices distulerunt, ita vt illud, quando antiquitus celebratum erat, non referatur ad passionem Christi, quam reseruarit in pasceuen, id est decimi quinti diei sollemnis, sed referatur ad illud: *Christus pridie*, scilicet Pascha celebravit, prout lege celebrari debet & solet, & illud, *eadem suum in pasceuen reseruans*, sit quasi paræthesis & dicatur ad imitationem Ioannis Euangelistæ de pasceue sabbati.

Confit. quia si Chryf. existimaret Christum decima tertiâ immolasse Agnum Paschalem, non diceret homilia 85. citatâ, Principes Iudeorū preuaticatos fuisse, ac aliâ die Pascha comedisse, nec diceret illos neglexisse eâ nocte comedere, si enim comedisset Pascha decima tertiâ die, quo tempore Iudei tractassent de eo periendo, non potuissent dici preuaticari in legem de comestione Agni Paschalis &c. cum nondum tempus aduenisset.

Obijcies 5. Anselmum cap. 27. in Matth. sub finem dicentem Christum fuisse crucifixum die quo Agnus Paschalis immolabatur.

Resp. ex cap. 26. in illa verba, *primâ autem die azymorum*, satis constare Anselmum existimare Christum decimaquartâ lunâ comedisse Agnum Paschalem iuxta legem Moyfi, & decimaquintâ die fuisse crucifixum, vnde dico meritò posse dubitari num id, quod in obiectione ponitur, adiectum sit ab aliquo errori Græcorum fauente, cum repugnet dictis cap. 26. Certè Græci non possunt præsidium ex Anselmo querere, cum in opusculo de fermentato & azymo disertè illis aduersetur.

Obijcies 6. Tertull. lib. contra Iudæos cap. 10. in fine docentem adimpletum esse, vt primâ die azymorum Iudæi Christum interficerent.

Resp. per primam diem azymorum Tertull. vel intellexisse primam diem solemnem Paschalem, id est decimam quintam, vel velle Iudæos interfecisse primâ azymorum, id est decima quartâ lunâ, eò quod tunc tractarent de illo morti tradendo, quâ ratione etiam alij possunt intelligi. aliqui etiam qui citari solent, non tam agunt de immolatione reali Christi per mortem, quàm de typicâ, seu figuratiuâ per immolationem Agni Paschalis, qui decima quartâ lunâ solebat occidi.

Ex his omnibus habemus Christum comedisse Agnum Paschalem decima quartâ lunâ & vesperam, quando omne fermentum abijci debebat, & proinde confecisse Eucharistiam in azymo, immò & Iudæos suum Pascha eodem die inchoasse.

ARTICVLVS V.

Virum vinum vitis sit propria materia huius Sacramenti?

SCILICET respectu consecrationis calicis.

Affirmat. Notandum Ebionitas, teste Epiphanio hæresi 30. ante medium, pro consecratione calicis vt solitos aquâ purâ, in quo errore versati sunt etiam ij, quos August. lib. de hæresibus, hæresi 64. vocat

Aquarios, contra quos etiam videtur agere Cypr. epist. 63. seu lib. 2. epist. 3.

Sed conclusio D. Thom. est de fide, tradita in Concilio Florent. decreto de Sacramentis, vbi dicitur: *tertium est Eucharistia Sacramentum, cuius materia est panis triticus, & vinum de vite.* & in Lateranensi, & refertur cap. *firmiter* §. *una*, de summa Trinitate. insinuat etiam cap. cum *Marthæ* §. *quasi*. C. *firmis*, de celebratione missarum, estque communis Doctorum. Congruentia est quod per vinum vitis optimè significetur effectus huius Sacramenti, qui est spiritualis animæ læticia.

Ex hac doctrinâ varia inferuntur, 1. quod sit irrita consecratio attentata in solâ aquâ, ceruisia, scera, in liquore expresso ex moris, malogranatis, herbis, & similibus: quia nihil horum est vinum, vide D. Th. responsione ad 1.

2. Quod sit irrita attentata in aceto: quia verè non est vinum, vt responsione ad 2. neque repugnat Innoc. lib. 3. 4. de Sacramento altaris cap. 11. docens ex aceto posse hoc Sacramentum confici, quia, vt patet ex textu, per *acetum*, intelligit vinum acidum, seu acensens de quo paulò post.

3. Esse irritam in agresta seu omphacio, vt responsione ad 3.

4. Consecrationem non posse perfici in uis, vt communiter Doctores cum D. Th. ad 3. nam quamuis vinum ex uis maturis confici possit, ipse tamen non sunt vinum, neque prudenti iudicio censetur vinum, vel potus, sed sunt cibus etiam si pellicula detrahatur, vnde ne quidem eâ detractâ valide possunt consecrari. nam vinum est succus ex uis maturis expressus.

E contrario verò ex omni vero vino valide fit consecratio calicis, siue vinum vnum ab alio specie distinguatur, siue non licet enim detur specifica differentia, vnumquodque est verum vinum, dummodo sit de vite, nec amplius requirit huius Sacramenti institutio.

Ex quo inferitur valide fieri consecrationem in vino acensente, vt D. Th. responsione ad 2. quia est verum vinum, quamuis tendens ad interitum, cente. prudenter tamen considerandum ex qualitatibus, num natura vini certò remaneat. si enim tanta esset alteratio, vt meritò posset dubitari num esset vinum, an verò esset acetum, graue esset peccatum illud consecrare, cum Sacramentum redderetur dubium, neque in hoc casu videtur necessitas excusare à sacrilegio. Vnde nec potest fieri consecratio in vino dubio, vt alij sacrum die festo vel Dominico audiât, vel vt alijs præbeatur communio, nam reuerentia huic Sacramento debita magis vrget, vt conficiatur in certa materia, quàm vt geat adimpletio præcepti ecclesiastici auditionis sacri, vel diuini communionis. neque enim hæc aliter obligant, quàm si sacrificium & Sacramentum perfici possit.

Graue etiam est peccatum consecrare vinum alijs liquoribus permixtum, vel etiam aromatibus, quamuis consecratio ex eo capite non redderetur dubia; tum quia est contra communem consuetudinem, quæ censetur grauer obligare, tum quia grauem continet indecentiam alia permiscere materia consecrabilis, immò existimo esse indecens consecrare vinum acensens, si aliud commode possit obtineri.

Infero 2. posse valide confici Sacramentum in musto, vt D. Th. ad 3. & communiter Doctores, videri potest can. cum omne, de consecratione, dist. 2. ratio est quod mustum sit verum vinum.

Aduerte

Aduerte tamen ex can. citato non licere extra necessitatem in musto consecrare, ut etiam tradit D. Th. & passim Theologi, quia vinum recent ex viuis expressum est satis impurum, & in eo aliquae partes sunt non consecrabiles.

Notandum postquam vinum est ex viuis expressum, interdum iniici acinis relictis aquam. ex liquore inde confecto consecratio perfici nequit, quia non est verum vinum, nam, ut communiter fit, aqua praedominatur.

D V B I V M.

Vtrum vinum congelatum possit validè consecrari?

NEGAT Alanus lib. 1. de Eucharistia cap. 11. inclinatur Henríquez lib. 8. cap. 12. num. 3. & alij.

Affirmat Angelus verbo *Missae* num. 23. Sylu. verbo *Eucharistia* 2. quaest. 10. versu *Quintò si vinum*. Sotus dist. 9. quaest. 1. art. 5. in fine, Sa verbo *Missae* num. 3. & alij.

Notandum quæstionem non intelligi quando congelatio eò vique processit, ut vini natura corrumpatur, cum sit indubitatum consecrationem eo casu perfici non posse; sed intelligi remanente vini natura, quam posse interdum remanere constare, tum ex resolutione vini congelati; nam aliquo corpore humido vel calido adiacente ita interdum resoluitur, ut calor, sapor, odor, vinum planè indicent, tñ ex Romano Missali, ubi in defectibus Missae versus finem indicatur, si vinum consecratum congeletur, non esse aliud consecrandum; cum constituitur, ut admoto panno calido &c. liquefiat, quòd apertè supponit vinum congelatum posse retinere naturam vini; cum enim ad consummationem sacrificij requiratur etiam sumptio sanguinis, in ea directione supponi debet sanguinem post congelationem remanere, & proinde remanere species vini, sub quibus remaneret natura vini, nisi per consecrationem esset destructa. ex quo apertè concluditur vinum congelatum posse vini naturam retinere.

Vnde patet 1. minùs solidè dixisse Alanum supra, si species vini congelentur post consecrationem, sub ijs desinere esse Christi sanguinem; cum ex Missali Romano contrarium deducatur. Adde non posse probabiliter asseri tantillo spatio, quod inter consecrationem, & communionem interiacet, vinum ita congelari, ut species pereant; quamdiu autem species vini remanent, tamdiu sub iisdem remanet Christi sanguis per consecrationem positus.

Patet 2. eundem minùs solidè docere esse temerarium adhibere vinum in calice ex gelu liquefactum, cum enim constet illud posse naturam vini retinere, & posse redire ad statum naturalem, & potabilem per liquefactionem, potest absque omni temeritate & scrupulo adhiberi pro consecratione. Confir. si ante consecrationem congeletur in calice, fomento liquefit, & consecratur; igitur etiam aliud liquefactum potest consecrari. hoc præmissis.

Resp. verius esse vinum congelatum validè consecrari.

Probat. Concil. Florent. nihil aliud requirit pro materia necessarià huius Sacramenti, quam vinum de vite, quale est vinum congelatum.

Confir. si congelatio superueniat consecrationi, Christi sanguis remanet sub speciebus, ergo si precedat, potest sub iisdem poniscum non appareat ratio, propter quam possit remanere sub speciebus sensibilibus & sub iisdem poni nequeat.

Dices potest aliquid remanere sub eo statu sub quo non potest primò poni, igitur ex eo quòd sanguis Christi posset remanere sub speciebus vini congelati, non sequitur quòd poni posset sub iisdem per consecrationem.

Resp. quamvis antecedens sit verum, nisi tamen ratio diversitatis detur, validum duci argumentum; res aliqua potest sub tali, vel tali statu remanere, ergo & primò poni, praesertim res quæ ab alterius institutione dependet, in qua non cernimus rationem, propter quam instituens voluerit rem sub certo statu sensibili posse consecrari, sub quo poni nequeat.

Obijcies contra conclusionem 1. Christus ponitur in hoc Sacramento per modum cibi & potus, ergo nequit poni sub vino congelato, cum illud non possit dici potus.

Resp. neg. consequentiam, nam vinum congelatum est verè potus, quamvis non habeat statum, quo sit proximè potabile, quem statum dicimus non posse ostendi esse necessarium ad valorem consecrationis, vel ex naturà huius Sacramenti, vel ex sensu Ecclesiae, cum potius ex sensu Ecclesiae contrarium deducatur, utpote quæ vinum de vite docet esse materiam huius Sacramenti, quam rationem verè, & propriè participat vinum congelatum.

Confir. responsio simul & conclusio, status quo vinum dicitur proximè potabile, solum requiritur pro usu vini, non verò pro ipsà vini naturà, ergo non requiritur ad valorem consecrationis; cum ea conditio non requiratur ad substantiam Sacramenti ex parte materiae, sed ad Sacramenti usum, & quod quando sumitur per modum potus, reficiet liquefactum calore oris.

Dices hinc sequitur posse vnam consecrari, quod est falsum, & contra supra dicta.

Resp. neg. sequelam, quia vna non potest dici potus, ut supra diximus.

Obijcies 2. ut aqua sit legitima materia baptismi, certus status requiritur, nec potest baptismus in glacie validè conferri.

Resp. discrimen esse inter hoc Sacramentum & baptismum, quòd materia proxima baptismi sit ablutio, vnde in materia remotà, scilicet aqua, requiritur is status, per quem ablutioni sit idonea, quod non convenit glaciei: ad rationem verò huius Sacramenti non pertinet sumptio, sed quòd sanguis Christi ponatur sub specie vini: non est ergo cur ad eius substantiam ex parte materiae requiramus statum, qui ad sumptionem est necessarius, sed videtur abunde sufficere, is qui sufficit, ut species vini inueniantur, sub quibus Christi sanguis latere possit; qui status reperitur in vino congelato.

Aduerte tamen 1. non posse sine graui peccato vinum congelatum consecrari, tum quia prior sententia non est planè probabilis, & meritò censeri potest materia dubia, ut docent varij, quam non licet in hoc Sacramento sumere propter aliqualem necessitatem, quæ possit videri excusare; tum quòd sit contra consuetum modum procedendi Ecclesiae in re graui. ubi obiter

Aduerte 2. in hoc & simili casu, in quo meritò

K k

dubitatur

49.

Obiectio 1.

Resp.

Vinum congelatum est verè potus, licet non sit proximè potabile.

Obiectio 2.

Resp.

Nequit consecrari i. gelatum i. ne graui peccato.

dubatur de aptitudine materiae, si fiat consecratio, species cum reuerentia sumendas esse.

ARTICVLVS VI.

Virum aqua sit vino permiscenda?

50.

Florent.
Trident.Can. In Sa-
cramentorum.Ambros.
Damas.Cōgruentia
cur aqua
vino ad-
miscetur.

AFFIRMAT, traditur à Concil. Florent. decreto de Sacramentis, Trid. sess. 22. c. 7. Alexandro 1. epist. ad omnes Orthodoxos, refertur can. In Sacramentorum, de consecratione, dist. 2. vbi plures alij canones videri possunt. Idem traditur in liturgia Diui Iacobi, vbi dicitur: *Christum accepisse calicem, permiscuisse ex aqua & vino*, vt videre est tomo 6. bibliothecae sacrae in liturgia S. Marci, S. Basilij. Idem tradunt Patres Ambros. lib. 5. de Sacramentis cap. 1. Damasenus lib. 4. de fide, cap. 14.

Variae huius rei congruentiae assignantur à Flor. & Trid. suprà, D. Th. hinc, & alijs.

Prima est quod Christus credatur instituisse hoc Sacramentum in vino aqua mixto, vt patet ex liturgijs sanctorum Iacobi, & Basilij, ex epist. Alexandri 1. & Flor.

Secunda est quod apte conueniat representationi passionis Christi, in qua sanguis, & aqua ex eius latere fluxerunt.

Tertia, quod haec mixtio optimè significet vnionem fidelium cum Christo capite, quae vnio tribuitur huic Sacramento, tanquam peculiaris eius effectus: nam populus per aquam representatur, in vino verò Christi sanguis ostenditur.

Ex quibus, & multis alijs Concilijs & Patribus patet Christum pro consecratione calicis vsum vino aqua mixto, nec audiendos eos, qui vel id negant, vel de eo dubitant.

ARTICVLVS VII.

Virum mixtio aquae sit de necessitate huius Sacramenti?

51.

Aqua non
est de ne-
cessitate
Sacramenti.
Prob. ex
Flor.
Trid.

CVM aqua ante consecrationem vino permisceatur, merito D. Thom. praesenti art. quaerit num ea permixtio ita sit necessaria, vt sine illa consecratio validè perfici non possit: ita enim sensibile Armacanum referunt varij authores.

Sed conclusio D. Thom. est negatiua, quae est communis Scholasticorum, & certa.

Probatur, ex Trident. sess. 22. cap. 7. indicante eam mixtionem solum esse praecipit ecclesiastici. ex Florent. decreto de Sacramentis, quod postquam dixisset vinum de vite esse materiam (scilicet consecrationis calicis) addit: *cui ante consecrationem aqua modicissima adhiberi debet*, quod loquendi diuersitate satis insinuat mixtionem aquae non esse de necessitate Sacramenti.

Confir. ex eo quod monens Armenos, vt reliquo orbi sese conformet in aquae mixtione, nunquam insinuat aliter nihil effici. 3. in defectibus Missae §. 7. De defectibus vini, docetur quod si post vini consecrationem aduertatur aquam non fuisse admixtam, ea non sit admiscenda, quia mixtio non est necessaria necessitate Sacramenti; & §. 2. dicitur confici Sacramentum, quamuis aqua non fuerit mixta.

Nec obstat quod multi Patres expressè doceant Christum consecrasse in vino aqua mixto; quia eo non obstante Ecclesia nos docet ipsa praxi huiusmodi mixtionem non esse necessariam necessitate Sacramenti, nec vt talem à Christo adhibitam, & ex Christi facto non sumitur sufficiens argumentum ad ostendendum aliquid esse necessarium necessitate Sacramenti, nisi accedat auctoritas Ecclesiae declarantis id assumptum, tanquam necessarium; quod hic non cernitur, sed potius contrarium; quemadmodum, ex eo quod Christus consecravit in azymo, non potest aptè concludi, quod panis fermentatus non sit consecrabilis.

Obijciunt Cyprian. qui epist. 63. ad Cæciliam siue lib. 2. epist. 3. censet non posse solum vinum offerri, & si solum offeratur, nihil effici. Aliqui conantur eum explicare quod solum velit non posse offerri sine peccato; sed si discursus illius perpendatur, facile aduertitur eum existimasse hanc mixtionem esse necessariam ad valorem Sacramenti, ita enim censet nihil effici si offeratur solum vinum, quemadmodum nihil efficitur si offeratur sola aqua, & quemadmodum nihil efficeret qui tentaret farinam consecrare.

Dico ergo, saluā reuerentiā, quae tanto Patri debetur, eius sententiam esse improbabilem, vt ex dictis patet.

DV BIVM

Virum mixtio aquae sit saltem de necessitate praecipit, & cuius?

QUOD prius, nostri temporis haeretici, vt refert Bell. lib. 4. de Eucharistia cap. 10. censent mixtionem aquae cum vino pro consecratione calicis esse indifferentem.

Verum ex Flor. Trid. Alexandro 1. in superioribus citatis, constat eam non esse liberam. vide can. In Sacramentorum, de consecratione dist. 2. vbi dicitur: *non enim debet (vt à Patribus accepimus, & ipsa ratio docet) in calice Domini aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum; & can. cum omne, eadem dist. dicitur: calix Dominicus iuxta canonum praecipit, vino, & aqua permixtus debet offerri, & cap. litteras, de celebratione Missarum, iubetur grauius puniri sacerdos qui inter cetera sine aqua celebrauerat.*

Ex quo patet hanc aquae mixtionem non posse voluntariè, vel etiam ex negligentia omitti sine graui peccato; cum sensu communi Ecclesiae haec caeremonia sit gravis, habens magnam significationem mysticam.

Controuersia est quale sit hoc praecipit, diuinum, an ecclesiasticum?

Alensis 4. parte summae, quaest. 32. membro 6. Castro verbo Eucharistia, haeresi 7. Henriquez lib. 3. cap. 12. num. 4. & alij censent esse diuinum.

Scotus verò dist. 11. quaest. 6. §. ad secundam quaestionem, Scotus dist. 9. quaest. 1. art. 6. §. colligitur ergo, & plures alij, existimant esse humanum.

Quorum sententia est probabilior. 1. quia est magis conformis Concil. Trid. sess. 2. cap. 7. dicitur: *monet deinde sancta Synodus praecipit esse ab Ecclesia sacerdotibus, vt aqua vino in calice offerendo miscerentur*, quamuis enim nihil vetet id quod à Deo iubetur, etiam praecipit ab Ecclesia, modus tamen loquendi Concilij innuit praecipitum esse à sola Ecclesia si enim

Ex Christi
facto non
necessitate
colligitur
aliquid ne-
cessarium
Sacramenti.

Ostendit
Cyprian.

Resp.

52.

Haereticorum
sententia.

Mixtio
est libera.

Can. In Sa-
cramentorum.

Can. cum
omne.

Clitteras.

Nequit
omni sine
gram peccato.

53.

Quid
esse
praecipit
diuinum.

Alens.
Castro.

Henr.
Alij esse
humanum.

Scotus.
Sotus.

Deinde
esse humanum.
Trid.